

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ.

БУДУЋНОСТ

BUDUĆNOST

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ ЛИСТ ЗА МЛАДЕЖ © ZABAVNO-POUČNI LIST ZA MLADEŽ

Urednik i izdavač: Dr. DRAG. VLADISAVLJEVIĆ, ul. Knez Mihaila 17 - Beograd.
Уредник и издавач: Др. ДРАГ. ВЛАДИСАВЉЕВИЋ, ул. Кнез Михаила 17 - Београд.

MOLIMO POSTU DA NAM NEPREDATE BROJEVE VRACA
МОЛИМО ПОШТУ ДА НАМ НЕПРЕДАТЕ БРОЈЕВЕ ВРАЋА

ЈУЛИ 1928 JULI

БРОЈ 3 BROJ

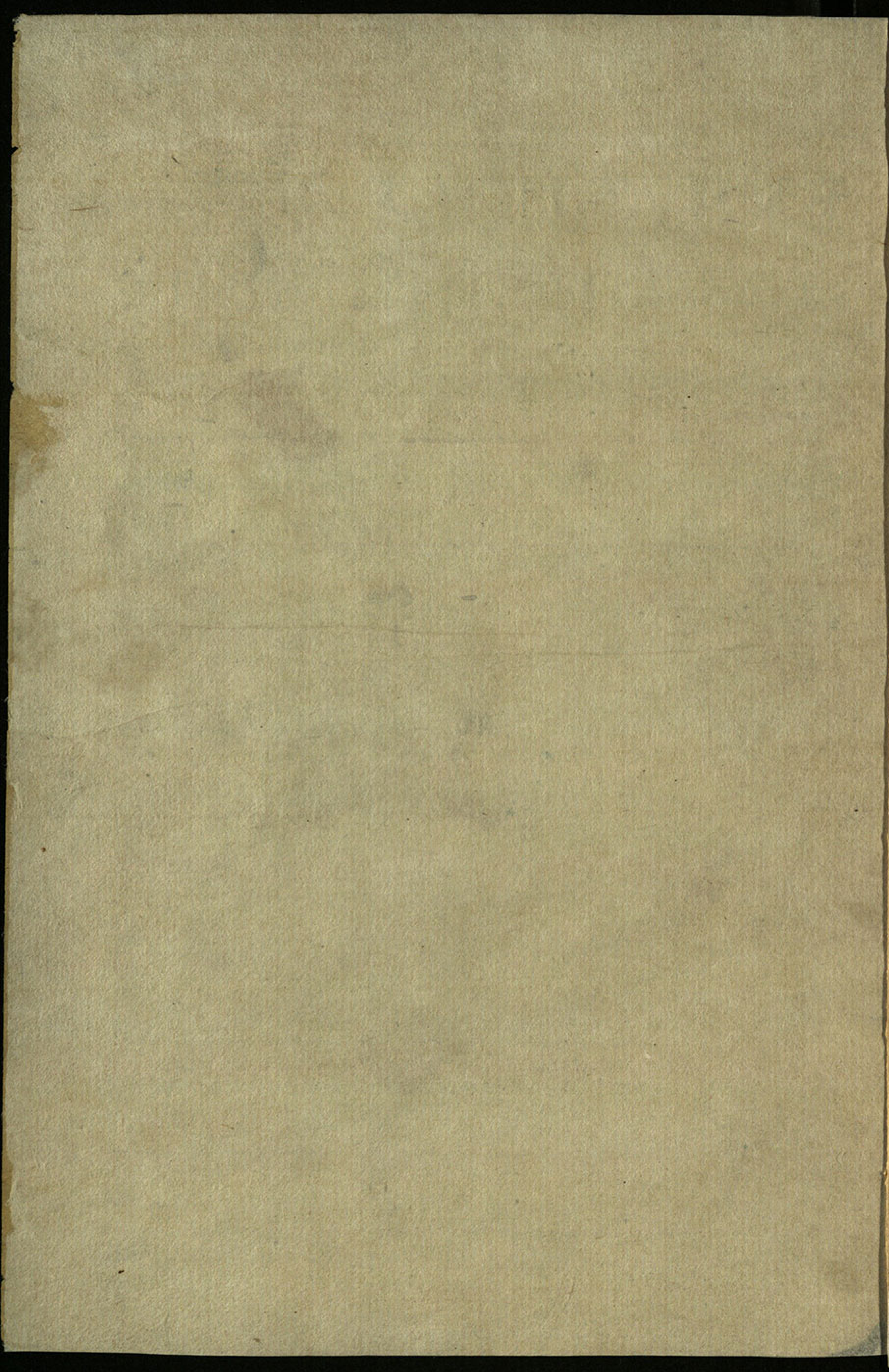
ГОД. VI GOD.

Ако нисте послали нову претплату од 1 маја ове године, у 30 динара молим пошљите је одмах, или одбите пријем овог броја, да вам не би и даље слали и тиме себе штетили.

ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ

DINARA 3 ДИНАРА

ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ

БУДУЋНОСТ ≡ ≡ ВУДУЋНОСТ

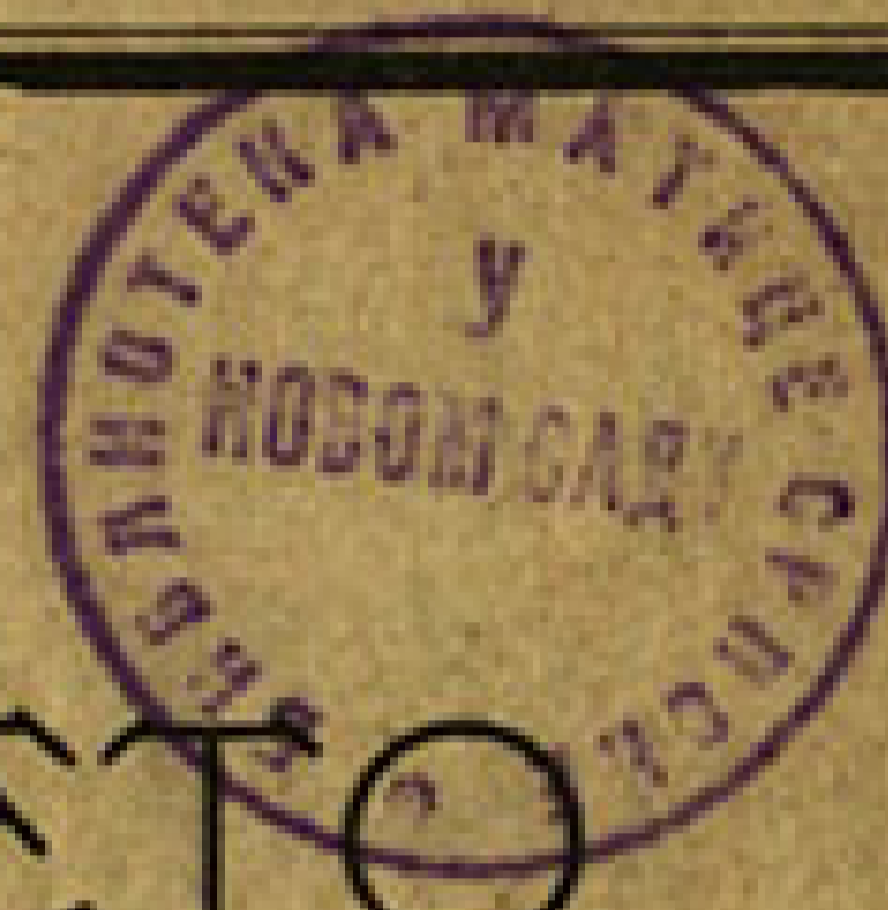
Забавно - поучни лист за младеж © Zabavno - poučni list za mladež

БРОЈ 3 BROJ

ЈУЛИ 1928 JUL

ГОД. VI. GOD.

Инв. бр. 62975

ЛЕТО ~ ЛЕТО

Деца на потоку. ~ Deca na potoku.

КРИК УКЛЕТИХ КРИКОВА

Ко црни смех безумне, злураде деце
лудачке клетве је син.

*

Не слуги, — зна, кроз дрхтај крвавих копрена : пакосне
стиске хаос и разблудну чежњу за њим.

И блене . . . Бесмислен поглед рони кроз црни смех,
и спи !

Крваво спи ! . . .

*

Безнадно, вечно рида и бол без дна и црн
крваво трпи, лудо, уз клетву, тужан крик,
и рањен, гоњен, тучен, гази с трна на трн,
кроз маглу грозног бола, — бескрвни, бледи лик . . .

И лута, вечно лута кроз ледни, мртви врт,
безсузним плачем дрхти ко умирући лист,
и чежњом недокучном, ко плава, тиха смрт,
док бол сја грозним сјајем ; бол, вртоглаво чист . . .

И превија се бедно ко смрвљен, згажен црв.
Тај мраком избезумљен, окован, — моћан цин
умире пјано, јадно, ко свео, бели крин
или језиво тоне у крв, властиту крв . . .

*

Кроз занемео, забленут освет дана вриснуло безброј црних
паклених чудовишта, цинизмом гушећи дан . . .

Кроз престрављени, мртвачки зоре сјај злокобне фаланге
слепих безгласно заридало, газећи посмртним ходом, као кроз
грозни сан . . .

И безброј капи крви прогута понора ноћ,
а вечно спи,
тај прах : Ништа и Све ! . . .

*

Ко црни смех безумне, злураде деце
лудачке клетве је син . . .

Млади Пролетер.

Za naše mališane.

Moje predavanje iz higijene

— piše Mala Zora —

Drugarice i drugovi!

Još zimus sam dobila jednu knjižicu, u kojoj ima mnogo lepih stvari za čitanje. Nisam htela da vam još tada pričam šta u njoj piše, jer se tamo govori o tome šta treba da radimo pa da budemo zdravi, kako treba da imamo lep, suv i veliki stan, a za sve to treba imati lepih i velikih para, koje naši roditelji nemaju. Znao, ovi doktori, kao papagaji, pričaju vam samo ono što su u knjigama naučili, a ne vode računa o tome da li mi siromašni možemo to sve da uradimo. Pa posle, kad se razbolimo, oni odmah bacaju krivicu na nas i kažu: eto, niste hteli da se čuvate, nećete da nađete lep, sunčan i zdrav stan, nećete da se hranite kako treba..... i šta ti još ne govore.

Tu sam knjižicu tada čitala i maloj Bosi, svojoj susedki, pa i Katarini. Bosa je, znate, vrlo dobra drugarica. Ona mi je dala glavu za Katarinu, pa joj je moj batica posle napravio ruke i noge, i sad je lepa lutkica.

U toj knjižici piše šta treba da se radi, pa da budemo zdravi i jaki. Zimus nam ta knjižica sa njenim savetima ne bi mnogo pomogla, jer mi, deca siromašnih radnika, moramo da sedimo u sobi, često puta pored hladne peći, pa bilo to zdravo ili ne. Ali sad ćemo izaći u polje, pobećićemo iz ovih naših mračnih i vlažnih soba, pa ćemo tamo moći da čitamo i da radimo ono što u knjigama piše.

Dakle slušajte!

Pre nego što odemo u polje, treba proći putem koji je obično prašljiv i po toj prašini ima svakog gada. Prašina je već sama po sebi rđava za grudi. A kad u toj prašini ima i raznih bolesti, onda je još gore, jer mi sa prašinom udišemo

sav onaj gad koji se u njoj nalazi. Zato mi, kad god pravimo izlet, nikad ne idemo putem, već poljem gde nema prašine.

Taj gad, što se nalazi u prašini, vrlo je sitan i ne može da se vidi golim okom. Zato postoje naročite naprave, uveličavajuća stakla i instrumenti koji se zovu mikroskopi (sitnozor), sa kojima se taj gad uveliča kroz staklo po nekoliko stotina puta, i onda se može videti. Taj gad naučnjaci zovu mikrobe. One su strašne i pate se vrlo brzo čim uđu u naše grudi. Kad sam jedanput uzela tatino uveličavajuće staklo i kroz njega pokazala Katarini prašinu sa tim gadom, ona je od straha pala na leđa.. I taj gad, čim uđe u nas, on počne da nas jede i uništava. Gde god sam zimus otišla kod drugarica, svuda sam, sa ovim uveličavajućim stakletom, videla po stolu, po čašama, po haljinama, po podu, svuda, svuda mnogo od ovog gada. Naučnjaci kažu da tog gada, što stvara bolesti, ima u svakom radničkom stanu, jer on voli mračne, vlažne i jadne sobe, kao što su naše.

Od tog gada najopasniji je onaj što stvara jehtiku. A jehtika, znate, to je ona strašna bolest, od koje se pljuje krv, od koje se mnogo kašlje i pljuje i od koje radnici najviše umiru. Bogataši manje umiru od nje, jer oni imaju velike stanove, po čitavu sobu, pa i po dve za svakoga, a radnici imaju obično vlažne i mračne stanove od jedne sobe i kujne, i tu žive po petoro - šestoro.

Taj gad, a naročito onaj što stvara jehtiku, dolazi u prašinu otuda što ljudi pljuju ma gde. Ja zato mrzim onoga koji pljuje na pod, jer, iako izgleda zdrav, on je možda bolestan, i kad mi dođe u kuću pa mi pljune na pod, ja bi ga odmah

naterala da to izbriše, pa bih ga zatim isterala iz kuće.

Ima ljudi koji, kad vam govore, oni vam se unesu u lice, pa vas prskaju pljuvačkom iz usta. To je gadno i ja ih uvek sa okrenutim leđima slušam. Neki nam kijaju i kašlju u lice. To je odvratno. Svaki treba da metne ruku pred usta kad kašlje.

Sav taj gad ne voli sunce, jer ga sunčev zrak ubija i uništava. Zato svako treba da je što više po suncu. Ah! Ali mi, siromašna deca, ne vidamo sunce zimi često puta po ceo dan. I to sunce izgleda da sija samo za bogatašku decu. Zato vam i rekoh da vam zimus nisam smela pričati šta sve piše u ovoj knjizi, jer bih vam time samo izazvala želju za onim što ne možete dobiti ni imati. Ali sada, kad sunčevi zraci počinju i nas da greju, kad svež poljski vazduh počinje i nas da krepí, sad imam smelosti da vam pričam, da bi znali, pa da se do iduće zime nagutate što više čistog zraka.

I sada, leti, ima gadnih stvorova, koji po đubrištima i nečistim mestima nakupe i u naše jadne zagušljive stanove unose jaja od onoga gada što stvara bolest. Ta jaja, koja su vrlo sitna, ulaze u naše grudi i čekaju zimu, kad ne bude moćli da se krećemo po čistom vazduhu i suncu, da u nama stvore bolest.

Eto, naprimer, ove gadne muve. Ko zna gde su bile i gde su se vukle! Na njihovim nogama je puno opasnog gada koji stvara bolest. Te gadne muve, koje su se valjale po đubretu, koje su sisale pljuvačku koju su bolesnici pljuvali, koje vidate po najnečistijim mestima, — ti odvratni stvorovi doćiće na moj jastuk gde ležim, staće na tanjir iz koga jedem, pašće u jelo ili mleko da tamo operu svoje prljave i smrdljive noge... Zamislite samo kako je to gadno! A mi, često puta, kad nam muva upadne u jelo, zadovoljavamo se time što je izbacio pola poparenu i — ipak popijemo svoje mleko!... Zato, drugovi i druga-

rice, uništavajte muve. A unišćićete ih samo tako ako vam u kući, a naročito okolo kuće bude uvek čisto. Po dvorištu ne sme biti nigde đubreta, jer se po tim nečistim mestima muve plode i množe. Slušajte i pomažite svoga taticu, da za svoj rad dobije dosta para, pa da može da vam nađe stan tamo gde je sve čisto i gde ima dosta sunca i vazduha.

Pa i ti naši stanovi treba da su veći. Mi smo osuđene da po četiri i pet meseci provedemo u zagušljivim sobicama i da u jednoj kolevcu ili u jednom krevetu spavamo zajedno po dva i tri deteta i da jedan drugome duvamo u usta. Kod bogatijih svako dete ima i svoju sobu. To je kod onih gazda koji ne rade, ali za koje rade naši roditelji. A kako smo mi mali, pa još ne možemo da se borimo protivu tih bogataša i sebičnjaka, onda moramo uraditi ono što možemo, a to je: da bežimo iz kuće čim osetimo da je na polju toplo i lepo vreme. Poslušajte tada ptićice, koje oko vašeg prozora cvrkuću i zovu vas iz kreveta. Odgovorite poljupcima sunca, koje kroz prozor kradom baca jutarnje zrake na vašu medna ustašca i mami vas u svoj zagrljaj. Bežite iz tih vaših ćumeza! Ustajte rano i idite u polje! Tamo vas čeka zelena livada prošarana cvetovima razne boje, po kojima lete laki leptirići. Trčite, skačite... budite čili i laki kao jagnjad, jer tamo, u polju, tamo je zdravlje i život. I onda ćete biti jaki i zdravi. A kod kuće budite dobri: — obaspíte mamícu i taticu svojom ljubavlju, poslušnošću i dobrotom. Jer kad ste dobri i poslušni, vaš tatica i vašá mamica, koji ne mogu, kao i vi, da idu u polje na čist vazduh, nego moraju da ostanu po ceo dan u zagušljivoj radionici, — tada će oni imati više snage i hrabrosti da misle šta rade, pa da i za vas nešto dobro stvore. A njihove su brige ogromne. Oni po ceo dan moraju da se bore da im gazde od njihove zarade ne otmu veći deo i da time smanje za vas vaše parče

hleba i drugo što je za vaš život i za vaše zdravlje potrebno.

Leti, kad je toplo, ne zatvarajte prozore od sobe gde spavate. Dobro bi bilo još odmah od početka proleća da prozori budu otvoreni u spavaćoj sobi i danju i noću, ali — za to treba imati toplo spavaće odelo, ugodnu postelju i dobar pokrivač. Na žalost, vi svega toga nemate. Vaš tata radi mnogo, ali polovinu od svog rada mora da ostavi gazdi kod koga radi. Pa zato vi i ne znate kako izgleda spavaće odelo...

Pazite i na čistoću tela, lica, a naročito na čistoću ruku i prstiju. Sa rukama vi se svuda brljate, baš kao i ona gadna muva, i po vašim rukama ima uvek mnogo od onog gada koji stvara bolest. Zato često operite ruke, a naročito ih operite uvek pre nego što jedete. Izbegavajte da prljavim rukama dodirujete lice. Ne stavljajte nikad prste u usta. Često puta neka devojčica vam ponudi bonbonu, koju je ona već pre toga lizala i sisala, ali vi odbite takav poklon, jer ne znate da li je ta drugarica zdrava. A posle toga to je i gadno kad jedna bonbona ide iz jedna usta u druga.

Leti se često kupajte, jer jurite po polju, pa je telo od prašine prljavo. A ta prašina ne samo da ima svakog gada u sebi, nego vam se ulepi po koži, od čega ova postaje bolesna i po njoj se stvaraju svakojake bubuljice i kraste. Ja mnogo volim da se kupam. Mene mama i zimi često kupa. I moja lutkica voli kupanje, samo mama ne da da je kupam, jer, kaže, od vode će dobiti revmatizam, pa će joj se odlepiti noge i ruke, a posle bata mora da popravlja i da ih lepi.

Kad je mnogo vrućina pa čovek ožedni, onda je najbolje da pije sveže vode.

I limunada nije rdava, pa ni boza, ali je ne treba piti ma gde po ulici, jer je nečista. U limunadu i bozu trpaju led, koji je uvek prljav, a to je gadnije nego progutati jednu odvratnu muvu. Veliki piju pivo, vino ili rakiju, ali to ne valja, ne može da ugasi žeđ nego samo truže čoveka. Sva ta pića imaju u sebi špirta, koga naučnjaci nazivaju alkohol, a to je otrov. Pića nisu dobra ni za velike, a za nas male to je gore nego kad bi vatru progutali. Kad vidim po neki put neku od naših drugarica gde pije pivo ili vino, pa čak i rakiju ili liker, ja bih zgazila i nju i taj otrov što ga pije.

Dakle, dragi drugovi i dugarice, eto vam malo saveta od moje strane, Ja ću se, koliko mogu, upravljati po ovome što u ovoj knjizi piše. Kad god je lepo vreme, ja ću sa baticom izaći u šetnju po čistom vazduhu. Povešćemo i Katarinu. Baš mi je batica napravio za nju kolica. Ako baš nekad bude kiše i blata, pa mama ne bude dozvolila da izađem iz kuće, ja ću i tome naći leka. A znate li kako? Da vam kažem.

Kao što znate, mi stanujemo u jednom stanu koji je na tavanu jedne bogataške kuće. Tata kaže: kad već moramo imati sirotinjski stan, onda bar da ne bude u podrumu ili u nekoj stračari bez sunca i pun vlage. To su bile sobe za mlade, koji služe kod ove gospode, što stanuju ispod nas. Ali kako je sada kriza, a bogataši ne žele da smanje svoje izdatke na luksuz i zadovoljstva, to su ova gospoda natrpali svoje mlade u kuhinji, da bi nama mogli da izdadu one dve sobice gore po skupe pare. Eh! Eto tu, kad ne mogu da izađem napolje, ja uzmem jednu stolicu, namećem ozgo tatine knjige, popnem se na nji, i tako doteram do prozora u krovu. Tu se namestim i čitam našu omiljenu »Budućnost«...

ИВАН ВУК:

Само да не ожалости мајку

(Свршетак)

Док је Марко стајао у канцеларији, у њему већ сазревање одлука: Мајка не сме да дозна за ову срамоту!... Превисла би од жалости!...

И кад то рече, угледа пред собом стару познаницу, Беду.

„Откуд ти овде?“ — запита је, а затим сам додаде: „Уосталом, ту ти и јесте место!“

Беда му приђе и покорно рече:

„Дођох да те видим. Ужелела сам те се, па рекох: да видим мога Марка, шта ми ради. Дужност ми је да га пратим“.

„Баш ниси морала. Боље да ме не пратиш“.

„Е!“ — рече Беда. — „Ти ниси баш учтив дечко. Зар не знаш да су ме послали они, што купише крв твога оца? Пошао си са намером да служиш и шаљеш мајци, а мене да отераш. Али то није лако. Јер они што купише крв твога оца рекоше ми, да се не одвајам од тебе и твоје мајке. Таква је, кажу, цена те купљене крви...“

Полицијски чиновник погледа Марка и умочи перо у мастило.

— Одакле си?

Марку тада сену у глави:

„Можда је тако уговорено са Бедом, да ми муче мајку?“

Обазре се и горак му се осмех разли преко усана.

— Говори, бре! — викну полицајац.

— Тек из пелена, па већ преступник.

— Нисам ништа крив! — одговори Марко.

— Одакле си? Говори кад те питам.

— Из Александровца, — одговори дечко и искоса погледа Беду.

„Е нећеш, Бедо!“ — помисли он.

— Како се зовеш? — продужи полицајац.

— Марко Ристић, — одговори Марко храбро.

— Зашто си дошао у Београд?

— Да служим. Брат и сестре су гладни, и мајка...

При помену њих сажали му се и поче тихо да плаче.

Полицајац се извали у столицу:

— Да служиш?... Аха... знам већ...

Затим се разљути због плача дечковог па подвикну:

— Шта ми слиниш ту, битанго једна! Што ниси остао код куће па да се поштено владаш, него дошао да се скиташ и да крадеш?

— Нисам ништа украо, — одговори Марко.

— То ћемо да видимо. Поштена деца не спавају под рушевинама...

— Нисам знао куда бих, а онај дечко повео ме собом. Иначе ме се нико жив не сети. А била је већ ноћ...

Полицајац рече жандарму:

— Води га!

Кратко је рекао као за сваког другог зликовца. А жандарм ухвати дечка за раме, као што му је било у обичају да зграби сваког одраслог на команду: Води га! И одведе га низа степенице у подруме, у општи затвор; без обзира да ли су то злочинци, скитнице или случајно ухапшени невини људи; без обзира да ли им је десет или педесет година. И све су их угуривали у исти подрум, заједно, као стоку.

Жандарм је и Марка довео пред једну такву пећину.

Врата се отворише и ужасан смрад људског испарења и измета покуља изнутра. Жандарм убаци Марка и са треском залупи врата.

Још с врата поздравише Марка весели усклици.

Пењући се уза степенице, жандарм се осмехиваше испод бркова...

И то беше у судбини малога Марка...

*

Кроз неколико дана прозива га по-лицийски чиновник.

— Ти лажеш да си из Александровца, — рече строго и набра обрве. — Видиш ли, како си покварен!

— Из Бруна сам, — рече Марко. У прсима је осећао задовољство. У себи рече:

„Е, нећеш, Бедо, да ми мучиш мајку, нећеш!“

— Опет лажеш!

— Из Бруна сам, — понови Марко и стисну зубе. Нешто га стезало у грлу, умало да бризне у плач.

Чиновник записа.

Али кроз неколико дана изведоше Марка опет пред чиновника. И опет Марко измислио друго место. Тако је ишло неколико недеља.

Најзад рече полицајац:

— Марко Ристићу... ко зна да ли си доиста Марко Ристић... Још си млад, тако млад, а тако покварен. Шта ће још бити од тебе? Видш ли колико си ме пута слагао. Зашто? Што не кажеш истину? Та то је у твоју корист. Знамо да ниси ништа украо, али морамо знати још и ко си, чији и одакле. То морамо да знамо да би те могли послати мајци, ако је имаш...

Поћута мало па настави:

— Имаш ли мајку?

Марко је стегао на прса ситне неумивене ручице и климнуо тужно главом.

— Ето видиш! Она се сад сигурно брине шта је с тобом, а ти нас овде тако тврдоглаво лажеш...

Марко бризну у плач.

Чиновник устаде па му приђе. Лако положи руку на дечково раме и рече благо:

— Кажи, Марко!...

Марко се колебао. Нежна реч чиновникова омекша му срце. И таман да заусти да каже истину, кад спази Беду на столици где је пре седео чиновник. Смеје се безубим вилицама и таре руке.

„Само кажи!“ климала му је она главом.

— О, господине, кад би знали...

Марко гласно заплака.

— Кад бих знао: шта?

Марко ћуташе.

— Не сме Беда да победи...

Чиновник га гледаше.

— Каква Беда?... Шта не сме?...

— Беда, — понови Марко, — она што стално седи за нашим столом и што се стално смеје. Она што нам је послаше господу да седи код нас, кад оно погибе мој тата. Послаше је зато, што купише крв очеву...

Чиновник није ништа разумео. Опи-ну му чело и позва лекара.

— Је ли овај здрав? — упита. — Нешто чудно фантазира.

Кад лекар прегледа Марка, одмахну главом.

— Плућа му нису најбоље, — рече.

— Потребно му је ваздуха. Иначе је здрав...

Чиновник се окрену дечку:

— Чујеш ли? Треба ти ваздуха. Иначе доле има да умреш. Ако имаш мајку, кажи, да знамо ко си и одакле, па да те пошљемо њој...

Марко оборене главе плакаше тихо.

— Не смем, господине, не смем! — зајеца одједном. — Јер кад би дозна-ла... пресвисла би... моја мила ма-мица...

Чиновник слеже раменима:

— Па добро. Ако нећеш, а ти остани овде. Кад ти се буде досадило, казаћеш већ...

И обрнуо се жандарму и махнуо ру-ком. Жандарм оде с Марком опет низа степенице...

*

И остао је. Три месеца живео је тако међу апашима и кесарошима, слушајући њихове приче и поуке. Чиновник га више није звао. Апсанција му даваше сле-довање у пола тајина, али му другови апсеници одвајаху од своје хране, што су куповали или добивали, да не би умро

на сувом хлебу. Прозиван је свакодневно вечером с једним именима, ујутру с другим; али његово се име стално чуло.

А када послу старији другови, он је отворених очију, упртих у ниску таваницу, понављао сухим усницама, које се једва мицаху:

— Мама, мамице... Да ли си још жива? Не смеш да дознаш, мамице, шта је с твојим Марком, кога си благословила на растанку. Ма и годинама чамио овде, преко мојих усана неће прећи реч, да би ти дознала како живим међу преступницима и зликовцима. Никада, мамице...

То је била његова молитва.

Пред очима му се створи мала избица, њихов бедни стан. Лампа чкиљи, а мати седи за столом. Шије. Кошчато јој лице, и прсти кошчати. На сламици леже сестрице и брат. Прозирни су им обрашчићи. Бог зна да ли су данас ишта окусили. Можда само у слану воду надробљене корице, испрошене негде, можда. И јуче тако, и прекјуче...

Обрну се на бок.

У апсани поред њега поређано као снопље четрдесет тела. Четрдесет живота у тој ниској, прљавој, смрдљивој гробници. Прибијено, згњечено, леже они ту месецима. Слепоочнице им откуцавају гласно и видно.

Али Марко не мисли о успаваним друговима, о тамници. Његове мисли блуде улицама...

— Ко написа ту правду? Ко је прикрштењу на рукама држао тај злочин? Ко јој даде име: Правда?

Однекуд му одговори неко:

— Држали су је прикрштењу и име јој дали они, што ти оцу крв испише. Они, што ти као награду послаше Беду у кућу, да се не одмиче више од вас...

Неко се обрну у сну. С њиме се обрну свих четрдесет. Други узвикну у сну:

— Лупежи! Свиње проклете!

Марко се сети шта је видео по трговачким излозима.

— Мајка ми гладује, — помисли он. — И брат гладује, и сестрице. А овде пуни прозори свакога блага и изобиља. И новаца толико, и разнога, да нуде на продају банке као крпе. А у нас ни за попару...

— Што не крадеш? — разљути се неко у сну.

— Можда истина! — помисли Марко несвестан да се поводи за речима у сну. — Можда истина. Јер земља рађа и даје свима подједнако. Ко је умео да краде, обогатио се. И кад се обогатио, он је написао ове законе о правди. И клекнуо је пред капиталом и поднео му их као захвалну молитву. Доиста, страшан си ти бог, бог од камена, који тражи људске жртве, као што рече мој тата; вампир што пије људску крв; чудовиште које отима смех деци...

— Рашчеречи га, сотону! — зашкрипа неко зубима.

Марко диже главу и обазре се.

— У сну говори, — рече. У мржњи, јер је одбачен.

И заста на тој речи.

Одбачен! Зашто је одбачен? Да није можда зато што је, као он, просио хлеба а дали му камен? Или можда што је узвикнуо да је и он човек и да има права на све што и други?... Он је за ово неколико месеци као дечко од дванаест година дознао да сви људи који раде имају права и да живе, јер земља рађа и даје. Дознао је да има много људи који не раде, а живе у изобиљу. Засужњили су Рад у своје тамнице, па га сад продају коме хоће и бездушно тргују с њим. И живе од тога ћара. А они што купују Рад, умиру у беди и невољи. И зар то није било и са његовим оцем? Продали му Рад, па га после продали другоме по исту цену, а мајци и њему за награду послали Беду. А кад је он пошао у свет да купи Рада, те да њиме изгони Беду из куће, појавила се правда и убацила га у овај подрум...

— Ко те је написао, правдо, те си тако кривично написана?

А баш пред њим човек зарастао у браду, кроз стиснуте зубе презриво рече:

— Лупежи... Крвопије...

*

Узаман чекаше мајка да јој се јави син. Тешко јој је било. Брига и страх легоше јој на срце.

— О, где си, првенче моје! — јецаше она. — О, што те пустих у свет самога, тако младога и малога!

„Зар се не сећаш?“ — рече неко. И када се обазре, угледа Беду где седи и гледа је. „Ја сам она која те на то наговорила“.

„Ти... доиста“, — уздахну мајка. „Зар не беше довољно патње, већ си морала да долијеш“.

„То ми је посао“, закикота Беда. „И моја забава. Тамо где је свега доста, за мене нема места. Изобиље ме изгони. А ја не волим изобиље. За то, ето, бежим из тих тамо кућа“.

„Нека се испуни чаша вршком“, — рече мати очајно. — „Само ми врати сина, мога првенца“.

Али од Марка ни гласа ни трага...

*

Један се трговац из Алексинца спремао за Београд. Мати оде к њему.

— Мој се Марко изгубио, — рече дрхћући.

— Зар још немаш од њега вести? — запита трговац.

— Још никако... А већ четврти месец...

— Распитаћу, — рече он.

— Као бога вас молим! — склопи руке мајка. — Још је тако млад, па да се не поквари... Сам бог зна како и колико зарађује. Можда ни за хлеб...

— Распитаћу...

И тако трговац свршивши своје послове, оде у полицију.

— Шта желите? — запита га чиновник.

— Да дознам, где је Марко Јовановић.

Чиновник га гледаше.

— Пре нека три-четири месеца дошао је у Београд да тражи рада. Мали дечко, тек му дванаест година... И отада никаква гласа о њему.

— Мали, рекосте... дванаест година... и зове се Марко...

Чиновник се нечега сети:

— Ви га познајете?

— Из истог смо места, из Алексинца. Његова ме мајка замолила да га потражим. Дабогме да га познајем...

Чиновник узе албум малолетних преступника и отвори.

— Да видимо...

Трговац разгледаше. Млада, дечја лица гледаху га попреко. Животна борба и глад бежу урезани на њима још у том добу.

— Ово је свет за себе! — климаше главом трговац. — све регрути злочиначки, све кандидати за вешала...

— Комисија која их подваја, грешни... — поче чиновник.

Трговац га погледа изненађен.

— Данашње друштво...

— И то ви говорите?...

Чиновник слеже раменима.

— Говорим зато што знам. Загледајте се добро у та лица, господине. Нигде господског лика...

Трговац прелиставаше даље. Одједном застаде пред једном сликом. Под њом прочита:

„Марко Ристић“.

Загледа боље.

— Какав Ристић! Ово је Јовановић. Њега тражим.

— Ето видите! — рече чиновник. — Он седи међу разбојницима више од три месеца, а неће да каже ко је и одакле, па да га пошљемо кући. То вам је она тврдоглава поквареност...

И позваше Марка.

— Што си се крио, говори! — рече чиновник оштро. — Не помаже ти; ево, гледај!

И показа трговца.

Марко га познаде и пребледе.

— Мајка толико брине за тебе, — рече трговац, — а ти у апсу!

Марко бризну у плач и паде на колена пред трговцем.

— Као бога вас молим, немојте мами... ни речи... да сам овде... Аох... молим вас... као Бога... Само да не дозна... Пресвисла би од жалости и срамоте... Умрла би, сирота моја мамица...

Трговац и чиновник се згледнуше. Чиновник климну главом. Поћута мало па рече:

— Сад тек разумем... Доиста, мора да мајку веома воли...

— А зашто си овде?

Марко још клечаше.

— Не знам, бога ми!

— Нашли га без легитимације, — објасни чиновник. — Спавао је са једним коцкаром у некој рушевини. Није хтео

да каже одакле је, а, као што видите, ни своје име. Шта смо ми могли...

— А ништа друго?

— Ништа.

— Хајде, устани, — рече му трговац. — Нећу ништа мајци да причам.

И обрну се да сакрије тронутост.

— Може ли да пође са мном? — запита.

— Може. Само потпишите да сте га примили, — рече чиновник, — па нека иде!

И трговац потписа.

*

Када је Марко корачао поред трговца београдским улицама и загледао у богате излоге, није знао да ли је он победио Беду или она њега. Знао је само да је на слободи и да трговац неће мајци ништа да прича...

Прев. А. В. С.

(Крај)

Froebel:

RODITELJI KAO UČITELJI

I. — Prva škola djeteta je u obitelji.

Jedna od najuzvišenijih privilegija, koje majka može da uživa, jest budjenje i usavršavanje ljubavi kod svoje djece prema prirodi. Ovo se može postići, ako se posveti malo vremena svaki dan usredotočenju istraživanja cvijeća, stabla, ptica, oblaka, snijega i drugih krasnih prirodnih pojava. Majka priroda sama će razviti svakogodišnji program, kojeg se ima slijediti.

Kroz zimske mjesece, kad se najviše vremena provodi u kući, vrijeme se može korisno upotrebiti u pripovjedanju o životinjama, pticama, mravima i pčelama, te pokazivanjem slika ovih korisnih prijatelja. Ima i vani mnogo zanimivih prizora, koje se može vidjeti u zimsko doba. Ovo je zgodno doba za pronaći i istražiti gnjezda, koja su opustošena, nakon je jesenski mraz naložio pticama, da ih napuste i odlete tamo u topli jug.

Kada snijeg pada, treba uhvatiti nekoliko snježnih pahuljica na tablicu i dati djeci prilike istražiti u njima krasne kristale. Govoriti djeci o snijegu, kao nekom bjelom pokrivaču, koji pokriva sitno sjeme u zemlji čekajuće na doba da raste.

Zatim dolazi proljeće sa svojim pomoćnicima, ožujskim vjetrovima i travanjskim plahim kišama i sunčanom toplinom. Djeca mogu biti vani više u to doba i uživati u hrvanju sa ožujskim vjetrom, koji mete i naokolo raznaša staro lišće. Pazite na prvo raspucavanje sitnog radića (maslačak), kako se pokazuje iz zemlje, kojeg sljede šafran, sunovrat i druge biljke, te sitno šumsko cvijeće, kao ljubičice, visibabe i t. d. Veliki je užitak, kad možete uzeti djecu i s njima proći u šumu u toj sezoni. Tad ni malim gradskim dječacima i djevojčicama nebi smjelo biti onemogućeno vidjeti ovaj sjaj, kad se biljke tek po-

kazuju iz zemlje. Probajte ovaj zanimivi pokušaj.

Dajte djetetu spužvu i neka namoči u vodu, zatim stavi u mali tanjirić i metni na prozor do kojeg dopire sunce. Naspitate punu spužvu običnog sjemena od trave, ako imate pticu u krletki i imate sjemena za hraniti ju, rabite ono sjeme. Ne treba reći djetetu što će se dogoditi, ali mu dati prilike, da motri promjenu koja će nastati. Donesite vrbu i drugog grmlja, koje se raspucava, u zračnu sobu i razgledavajte pupke cvijeća i lišća. Vodite vaše malo djetе k misli o travanjskoj blagoj kiši kao pomoćnici u radu prirode, te mu više puta ponavljajte, »Ajde slušaj tipkanje plahe proljetne kiše«. Ovakovim i sličnim stihovima potsjećajte djetе na travanjsku kišu, koja ima da donese krasno svibanjsko cvijeće.

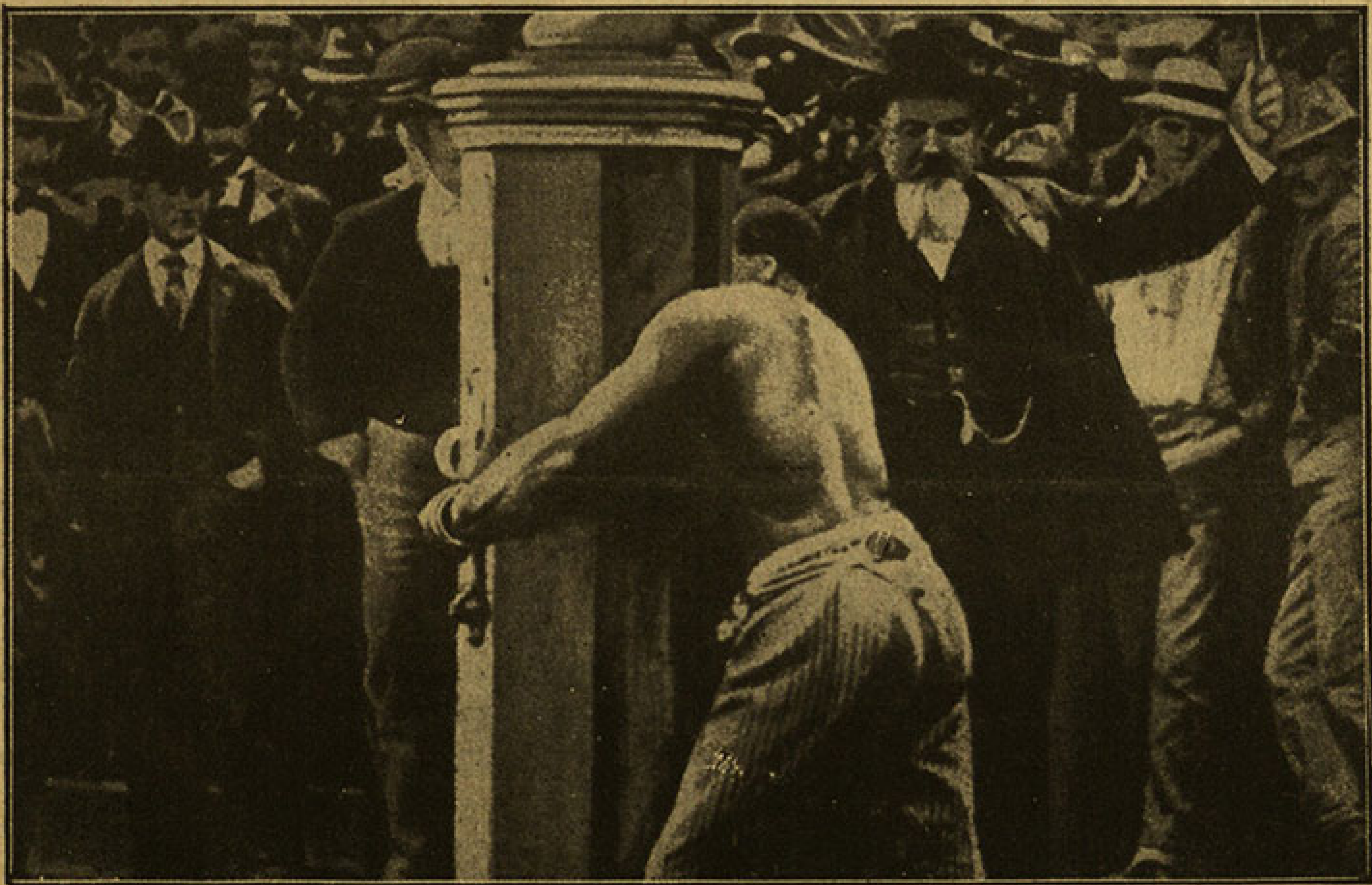
Kako redom dolaze proljetne i ljetne ptice, kazujte djeci njihova prava imena. Valjan je nacrt, sabrati više slika poznatih ptica i priljepiti ih na listove za to određene knjige, da ih djeca proučavaju, kad su kišoviti dani. Ove će knjige potsjećati djecu na njihove ljetne

prijatelje, kad opet dođe jesenski mraz i zimski dani.

Dolazi jesen, opazit ćete one zlatno-crvene haljine, koje je lišće navuklo na se; pazite i na cvijeće, kako će da se promjeni. Mnogo sjemenka pada na zemlju sa cvijeća i stabala. Jesensko žuto lišće pada i pokriva lagano sjemenke, koje su spremne za svoj dugi san, nakon prošlog krasnog ljeta. Opaziti ćete, da većina ptica je nestalo, vjeverice svršile su sa sabiranjem svog žira, i namjestile se u toplim rupama šupljih stabala. I druge male šumske životinje našle su si svoja ugodna zakloništa u kojima će prespati svoj dugi zimski san. Pazite na prvi trag mraza na travi. Sa prvim padom snjega, zima je onda sigurno došla i naš je krug godišnjih doba svršen.

Osim fizičke dobiti, pridobiveno sa bivanjem izvan kuće, djeca će dobiti bolju spoznaju o procesu prirode, sa ovakovim razmatranjima, a što je najvažnije, nova uzajamna simpatija i interes biti će formiran između majke i njezinih mališana.

S engleskog J. Ožanić.

Американска цивилизација – Шибане.

GLAD

Kad osta sam, Aleksa pride kaljavim i strmim stepenicama i pokuša da siđe niz njih uspravno, ali se okliznu i aeroplanski slete na prvi sprat kuće. Za divno čudo, njegovo kotrljanje niz stepenice bilo je lako i on, ma da je se prilično ugruvao, ne zaplaka, nego se samo pogleda svojim krupnim očima, sasvim uozbiljeno, zatim se pipnu i protrlja svojim mršavim rukama udarena mesta po telu, i produži da silazi, ali malo pažljivije, pridržavajući se s obe strane stepenica.

U to vreme skoro svi stanovnici te ogromne stare zgrade — većinom radnici — bili su van kuće, na radu. Stepenice i dvorište bili su pusti. Aleksa neopaženo dođe do uličkog izlaza, i tu sede na prag, podvivši ispod sebe tanke kao šipke nože, bez čarapa, sa nekom starom raskidanom obućom koja je nekada mogla nositi ime cipela.

On je sedeo mirno, nepokretno i zamišljeno. Po kadikad bi se pridržao za stub od vrata, jer mu izgledaše kao da hoće da padne, a pred očima mu se ukazivahu neki crveni, žuti i zeleni koluti, koji su bivali sve širi i širi, okretahu se i treperahu, i najzad se raskidahu i rasturahu se u hiljadama raznobojnih iskričica.... On bi tada trepnuo kopcima svojih krupnih očiju, a grlo bi mu se skupilo i progutao bi pljuvačku, tek da nešto proguta, jer je trebalo da malo popuni svoj prazan stomak, koji se grčio u nekim tupim bolovima. Još od sinoć nije metnuo u usta ni mrvu hleba; popara od suvih komadića hleba razređena s vodom i malo kiselim mlekom nije mu održavala sitost. Otac mu je otišao u susedno selo da traži rada, a mati — da pere rublje kod nekoša... on će se vratiti posle tri - četiri dana, a ona — do večer...

Eto, već je podne. Iz susednih kuća behu izašla i druga deca. Ona opaziše Aleksu i približiše mu se. Nisu se čuli ni smeh, ni vika, ni psovka. Nikome ne padaše na um da se igra; rekao bi čo-

vek da nisu deca: deca nemaju tako tužan pogled, tako nabrano čelo i ispijeno lice.

Ona posedaše oko Alekse. Visoko iznad krovova kuća kretali su se oblaci, a negde u daljini sevahu munje; vetar je brisao ulice i svo đubre i nečistoću iz prljavih dvorišta podizao i nosio iznad starih krovova, prodirao je kroz rđavo zatvorena vrata i prozore, posipao tom nečistom prašinom glave i davio u grlo pri udisanju.

— Vi... jedoste li danas? — upita neko.

Aleksa trepnu očima, učini mu se kao da ga neko bocnu pravo u stomak.

— Jedosmo... juče... — usiljeno promuca on, hvatajuć se za stub od vrata.

— Šta ste jeli? — upita isti glas. Ali Aleksa ga ne ču, zato što mu u ušima tutnji, ili možda neće da odgovara.

— Al' sam gladan!... sa uzdahom prošaputa neko.

— A ja nađoh negde mekane kruške i dobro se najedoh; samo sad me previja u stomaku — reče jedan trinaestogodišnji dečak.

— A mama donese sinoć ocu malo belog hleba. Evo, uzmi, reče mu ona, ti si bolestan, jedi malo bela hleba, a ja i Mara ćemo otići, i inače od nas nema velike koristi, — tiho i ravnodušno dodaje jedna sedmogodišnja devojčica sva u ritama. — A otac, kad to ču, razljuti se i povika sav gnevan na mamu... I nije hteo jesti, nego dade sve mami i meni... Ali skoro će biti patlidžana i krastavaca — završi ona i osmehnu se sva radosna, kao da već sad jede nešto lepo.

— Slušajte, deco, šta ću da vam pričam! — započe drugo dete. — Žena našeg kovača umrla je, od gladi. Taj čika je pričao: htela je da se obesí, zagušila dete sa dimom od uglja, a ona sama pokušala je da se obesí, ali je videli... uzeli su dete i odneli ga u bolnicu ali nisu mogli da ga spasu — umrlo. Posle dva dana umrla je i majka... od gladi umrla...

Odjednom jedan vrisak prekide priču. Onaj trinaestogodišnji, koji se bio na-

jeo krušaka, držaše se za trbuh i očajno jaukaše.

— Jao, drugovi, hoću da umrem, hoću da umrem, hoću da umreeem!... kida me po stomaku, kao da nožem seče...

Svi se skupiše oko njega i udariše u dreku; neki se razbegoše vičući nešto što se nije moglo razabrati.

— Umuknite vi tamo, mangupi jedni! Zašto se derete toliko? Ako vam dođem samo, pokazaću vam svima! — povika jedna žena iz jedne kuće preko puta. Njeno bledo, ispijeno lice pokaza se na prozoru, a u mršavoj i od bolesti malak-salnoj ruci držaše neku motku sa kojom je pretila poplašenoj deci. I kada se ona malo utišaše, ona zatvori prozor.

Nasta strašna, grobna tišina. Nebo je već bilo zastrto crnim oblacima, a munje sevahu sve češće i jače.

— Švalja se ljuti — ponova poče Mara, pogledajući bojažljivo na prozor.

— Njen Vasa je teško bolestan, na samrti je, — prošaputa jedan dečak.

Onaj što se previjaše od bolova, držao se za trbuh i tiho je jecao.

Umukoše.

— Pre neki dan pričala mi baba, da će skoro doći kraj sveta i da ćemo svi pomreti, promrmlja mali Kostica. — Otićićemo na onaj svet; a kad tamo stignemo, ješćemo beli hleb i zlatne jabuke... Tako priča baba. Tamo, kaže, nema gladi ni bolesti, miriše svuda samo na tamnjan i izmirnu i tako je toplo i prijatno kao leti u šumici; a svi imaju dobro i novo odelo, kaže, pa i obuću, i visoke, lepe i nove kuće... Ne, kuća nema, ne, — ima... — ubedljivo priča ovaj mali, a oči mu sijaju od radosti, sijaju...

— Oho, pa i zlatnih jabuka!... začuđeno primećuju drugi.

— Na onom svetu? Pa razume se da ima!

Svi se pribiše jedno uz drugo. Od prljavih prozora okolnih kuća odbleskivaše svetlost od munja. Po bednim sobicama sad je strašno biti sam, a ovde, sa drugovima, straha nema. Aleksa je mislio na svog oca... I svi drugi behu nemi

i ni reči ne govorahu. S vremena na vreme čulo se jecanje bolnoga. Lice mu potamnelo a rukama grčevito stiska stomak.

Odjednom sa jednog od obližnjih prozora ču se promukao i iznemogao glas jedne babe:

— Todore! Nikola! — Hajte ovamo, dođite brže! — da jedete — donela sam vam hleba.

Iz društva se odvojiše dvoje dece i, kad se ispraviše na slabim nogama, odjuriše tamo.

Ostali samo uzdahnuše kad čuše reč »hleb«, a lice im dobi neki čudnovat izgled.

— Neće nam dati malo... prošaputa tužno Mara, koja kao da je čitala tu želju svima na licu.

— Drugovi, da damo nešto u zalogu pa da kupimo hleba! — povika odjednom jedanaestogodišnji Ilija. On je ustao, stajao pred svima, a oči su mu svetlile kao u kakvog heroja koji se odlučio na neki veliki podvig. — Deco, juče je moja tetka založila krstič: dali su joj cela deset dinara — tri dana smo se hranili s tim. Ja sam išao s njom i znam gde se to zalaže. Dajte svaki ko šta ima! On prvi skide svoj poderani šešir i stupi od jednog do drugog, da pribere njihove stvari.

— A kako ću to posle dobiti natrag? — pitaše jedan kolebajući se.

— Eh, ostavi to sad! Reč je sad o tome da se najedemo, da ne gladujemo! — produžava ubedljivo Ilija koji i sam osećашe nesvesticu zbog gladi.

— Posle ću pitati tetku, i ona će me naučiti kako ćemo ih uzeti... neće da propadne.

Posle ovog objašnjenja svako kolebanje presta. Treba jesti. Jedan je skinuo flanelsku bluzicu, koja je odavna izgubila svoju prvobitnu boju, drugi — svoj bez ikakve forme šešir; sam Ilija skide obuću s nogu nepokretnog bolesnika. Ugledajući se na svoje drugove, Aleksa skide takode svoju poderanu obuću...

Ona je nekad bila nova, sa žutim metalnim kopčama, umesto kojih se sada videle samo poderane rupice.

Ilija brzo pokupi sve, zaveza u jedan paket, osvrnu se na sve četiri strane i ode kroz jednu ulicu.

— Ako dade nešto i tetki, onda za nas neće biti dosta...

— Ali ako i kovač uzme nešto!

— Kovaču da ne dajemo ništa!

— Dajte i njemu nešto! — povika u plač njegova osmogodišnja sestrice, škrofulozna i sa iskrivljenim nogama.

— E, pa dobro! Biće i za njega! — odlučise deca.

— Ne urlaj tako kao besna, može te čuti švalja!

— Da kupimo malo i bela hleba... i sira...

— Ne, nego malo sitneža kod kobasičara i čvaraka...

— Jest, jest, čvaraka, i to повише! prošaptaše nekoliko njih odjednom i, porcrveneli u licu od skore sreće, počеше да се oblizuju pogledajući nestrpljivo na ulicu, tamo...

— Zar га još nema?

— Drugovi... gledajte, gledajte... kako

je pomodreo i iznemogao! — Pero, Pero...

Deca zaboraviše за časak na iščekivani hleb i okupiše se oko oboleloga, koji pokušava да im nešto kaže, ali od silnih bolova уста mu se iskrivila i celo telo mu je obuzeto u grčevima.

— Taj umire! — povika Mara.

— Dolazi! Dolazi! — povika jedan. I svi pogledaše tamo, mašuci rukama.

— Puna torba! Ej, Ilija! Brže samo!

— Ovamo, sedi ovde! Jesi li kupio bela hleba?

— I čvaraka, čvaraka!

— Čekajte! Daj mi malo!

— I meni! I meni! I meni!

— Razvezuj torbu! Daj!

Deca га napadoše kao zveri. Oči im behu široko otvorene, a уста sasušena; celo im telo beše obuzela kao neka vatra.

Samo Aleksa, bled kao krpa, ne mogaše да se podigne s mesta zbog silne malaksalosti, nego samo pruži ruku...

— Nisu hteli да mi prime... prošapta Ilija kroz plač — mnogo је pocapano, кажу...

I zavežljaj mu iskliznu iz ruku...

(Venec).

Не поклањај деци оружје за убијање!

— Ото Риле —

НЕ ПОКЛАЊАЈ ДЕЦИ ОРУЖЈЕ ЗА УБИЈАЊЕ! јесте само једна глава у ванредној књизи »Опхођење са децом« од Ота Рила, која представља најбогатију збирку искуства у васпитању деце, чија ће друга свеска ускоро изаћи у издању библиотеке »Будућност«.

Светски рат нам је оставио грубу успомену убијања у масама, од које нас још и данас обузима најдубља језа. Наша људска природа, у колико није огрубела и пропала, противи се нечовечности и ужасу рата. У наш мозак се дубоко и неизгладиво урезало сазнање, да је клање људи безумље и злочин. Ми

смо противници рата. Ми подижемо наш глас против милитаризма и других капиталистичких узрока рата, боримо се против утакмице наоружања, империализма, националистичке ратне мржње и сваке политике насиља. Ми смо крајње огорчени, што — по једној речи Вилема другог — војничка највиша морална дужност мора бити, да под наредбом пуца чак и на оцеве, мајке и браћу. Све човечанско у нама вапије за револтом, сва племенита и чиста осећања оживљавају и гоне на протест. И наше дете треба да постане оцеубица, матерубица и братоубица, предано најстрашни-

јем безумљу, које је икада замислио људски мозак? — Не, никада! Никада више рата! . . . А ти би требало, следећу стару немарности, да твоје дете-ту за Божић окачиш пушку о јелку, да му поклониш сабљу, да војничком униформом занесеш његов ум? Пушку, да научи да пуца на родитеље и браћу и сестре? Сабљу, да зна доцније сећи и крвавита главе и леђа својих класних другова? . . . Не, не — то не можеш, то не смеш! Ратно варварство не сме твој Божић, твоју кућу окаљати, злочин убијања не сме наћи у срцу твога детета корена! Буди, одричући се и гнушајући се тога, у твоје дому пропагандист мирних културних тежњи и дивне човечности!

МИ ГЛЕДАМО ПО ИЗЛОЗИМА

Вежбалишта с војницима, гимнастичке справе, касарне, ратне бродове за воду и ваздух, и оловне војнике свију нација: Французе, Србе, Турке, Русе, Немце, Аустријанце. Поред тога леже шлем, сабља, фишеклија, оклопи, пушке, коморе, топови и војни возови и још понешто. Омладина, велика и мала, опкољава те прозоре, сви се осећају као јунаци и воде ратне разговоре, које су чули од одраслих.

Мајке, не улазите зато ту и не купите за ваш тешко зарађени новац такве прње. Ако ваша деца покажу такве жеље, онда их поучите о штетности милитаризма, који убија народе, чије одржање сиса народима срж из костију и у случају рата убија на бојишту оце и синове народне. Дајте вашим дванаестогодишњим и четрнаестогодишњим синовима мали спис: „Људска кланица“, да би их обузело гнушање против свега, што милитаризам значи. Упутите одраслије у пролетерски омладински покрет. Али утичите и на мале свима средствима, чак и при избору играчака, на њихово образовање карактера. Онда ће се ваши синови, и кад силом обуку шарени мундир, осећати увек као народни другови и чак када их

упуте на унутрашњег непријатеља, када треба да дигну оружје на оца, матер, браћу и сестре, они ће се сетити речи, које им је учитељ тако усрдно ставио на срце: поштуј свога оца и своју матер!

Вилхелмина Келер

БОЖИЋНА ЖЕЉА

— Ото Риле —

„Оче, молим те, поклони ми за божић сабљу, штит и пушку“?

„Сабљу?“ запита отац, „хоћеш ли ме њом убити“?

„Ах, не, драги оче, само ради игре“.

„И пушку? Да нећеш њоме убијати твоју матер“?

Дечак погледа уплашено. Он је најпре помислио, да се отац шали. Ала када је угледао његово озбиљно лице, било му је јасно, да је разговор за оца врло озбиљна ствар.

„Сабља и пушка“, рече на то отац, „употребљавају се само за убијање људи. Цар је у рату пустио да се убију многи милиони људи; он је и војницима рекао, да они морају убити чак и оца и матер, када им се нареди. А пета заповест гласи: Не уби“!

„Али ја се њима само играм, оче“!

„Зар ти хоћеш да се играш сабљом и пушком, којима се људима наноси бол, којима се убијају отац и мати“?

Дечко је збуњено гледао и остао је дужан одговора.

Када је после неколико дана ишао отац са дечком улицама, прошли су ватрогасци. Тада се он сетио шта ће дечку купити за божић: ватрогаску униформу са шлемом и конопцем. А када ју је дечко на божић сијајући од радости примио, рече отац.

„Тиме нећеш убијати и чинити зла, тиме ћеш помагати и спасавати и користити људима, када буду у опасности и невољи“.

С немачког превео
Драг. М. Тодоровић

— Наставиће се —

ПРИМЉЕНЕ ПРЕТПЛАТЕ ЗА VI ГОД.
— Важе од Маја 1928. до Априла 1929. —

Београд: Драгољуб Степановић, Коста Савић, Момчило Давидовић, Антун Бајфелштајн (1/2 год.), Софија Трифуновић. — **Чукарица:** В. Пештерац, Г. Челиковић, Љ. Павловић, М. Павловић, В. Радојевић. — **Уб:** Риста Павићевић, Тих. Терзић, Бошко Терзић. — **Ваљево:** Никола Павићевић. — **Крагујевац:** Милан Адамовић (3 претпл.). — **Крушевац:** Ф. Баки, Д. Сломовић (1/2 год.), М. Р. С. В., А. Гавранић, Н. Мађар, С. Фаркаш (1/2 год.). **Чачак:** Божа Јовановић. — **Злот:** П. Радовановић, М. Поповић (2 претпл.), М. Велић, и по 1/2 године: П. Маргитановић, Д. Петришор, Ј. Забеће, П. Грујић и П. Мартин (Моле се ови претплатници да што пре положи и другу половину претплате) — **Шабац:** Д. Бајић, Ј. Благојевић, Т. Павловић, Н. Томић, Ј. Грујић, Петар Тасић. — **Неготин:** Добр. Недељковић (2 претпл.), Радоица Вујић, М. Стојановић, Ант. Урошевић, Ст. Дамњановић, Милан Петковић, Свет Мијалковић. — **Цетиње:** С. Милишић, Ђуфка, Лазаревић, Ђоновић, Боршо. — **Беране:** Ј. Ивовић. — **Подгорица:** Душан Бекић (на име претпл. 72 дин. — Пошљите адресе и јавте, колико примерака да шаљем?). — **Прилеп:** Живко Смиљанић. — **Кнежево:** Радн. Уметн. Група »Слобода«. — **Сарајево:** Здравко Јакшић. — **Земун:** Томо Девалд.

Војакovac: Franjo Ožemović. — **Osijek:** Marija Bošnjaković. — **Vrbovska:** Toma Navana.

ПРИЛОЗИ ЛИСТУ »БУДУЋНОСТ«

Где није назначен износ, прилог је 10 динара

Београд: Драг. Степановић (20 дин.), Коста Савић, Момчило Давидовић, Софија Трифуновић. — **Чукарица:** В. Пештерац, Г. Челиковић, Љ. Павловић, М. Павловић, В. Радојевић. — **Земун:** Томо Девалд. — **Уб:** Риста Павићевић, Чедо Тодоровић. — **Ваљево:** Ник. Павићевић. — **Крушевац:** Ф. Баки, М. Р. С. В., А. Гавранић, Н. Мађар. — **Пирот:** Драг Цанић. — **Злот:** П. Радовановић, М. Поповић (20 дин.), М. Велић. — **Шабац:** Д. Бајић (20 дин.),

Ј. Благојевић, Т. Павловић, Н. Томић, Ј. Грујић (20 дин.), Петар Тасић. — **Неготин:** Добр. Недељковић (20 дин.), Рад. Вујић, Милан Стојановић, Ант. Урошевић, Стојан Дамњановић, Милан Петковић, Светозар Мијалковић. — **Цетиње:** С. Милишић, Ђуфка, Лазаревић, Ђоновић, Боршо. — **Беране:** Ј. Ивовић. — **Прилеп:** Ж. Смиљанић. — **Кнежево:** Јос. Хорват. — **Сарајево:** Здравко Јакшић. **Чачак:** Божа Јовановић.

Vojkovac: Fr. Ožemović. — **Osijek:** M. Bošnjaković. — **Vrbovska:** T. Navana. — **Brčko (Bosna),** priložili kod Travanjkića: J. Begović i B. Burić po 25 din., Bekić 10 din., Burić, Travanjkić, Glavaš, Dmitrić i N. N. po 5 din., Mehmedović i Marinković po 4 din., Redić, Ruvidić i Bogdanović po 3 din., N. N., Zorić i M. B. po 2 din. — **Ukupno** 111 dinara.

Svima ovim drugovima i prijateljima lista srdačna blagodarnost, a maloj drugarici zagrljaj od njenog Čika Doktora.

ПРИМЉЕН НОВАЦ

Пожаревац: од друга Вујице Петровића, обрачун за I и II број — — — — — 30.—

Тузла: од друга Митра Трифуновића, обрачун за XI и XII број пр. годишта — 50.—

PRIMLJENO OD DRUGOVA IZ AMERIKE

Oxford mills. Ont. — A. Blazina, prilog i pretplata, 2 dol. — — — — — 112.—

Detroit. Mich. — Tom Anđelić, pretplata za Mato, u Bakiću, i pril. 100.—

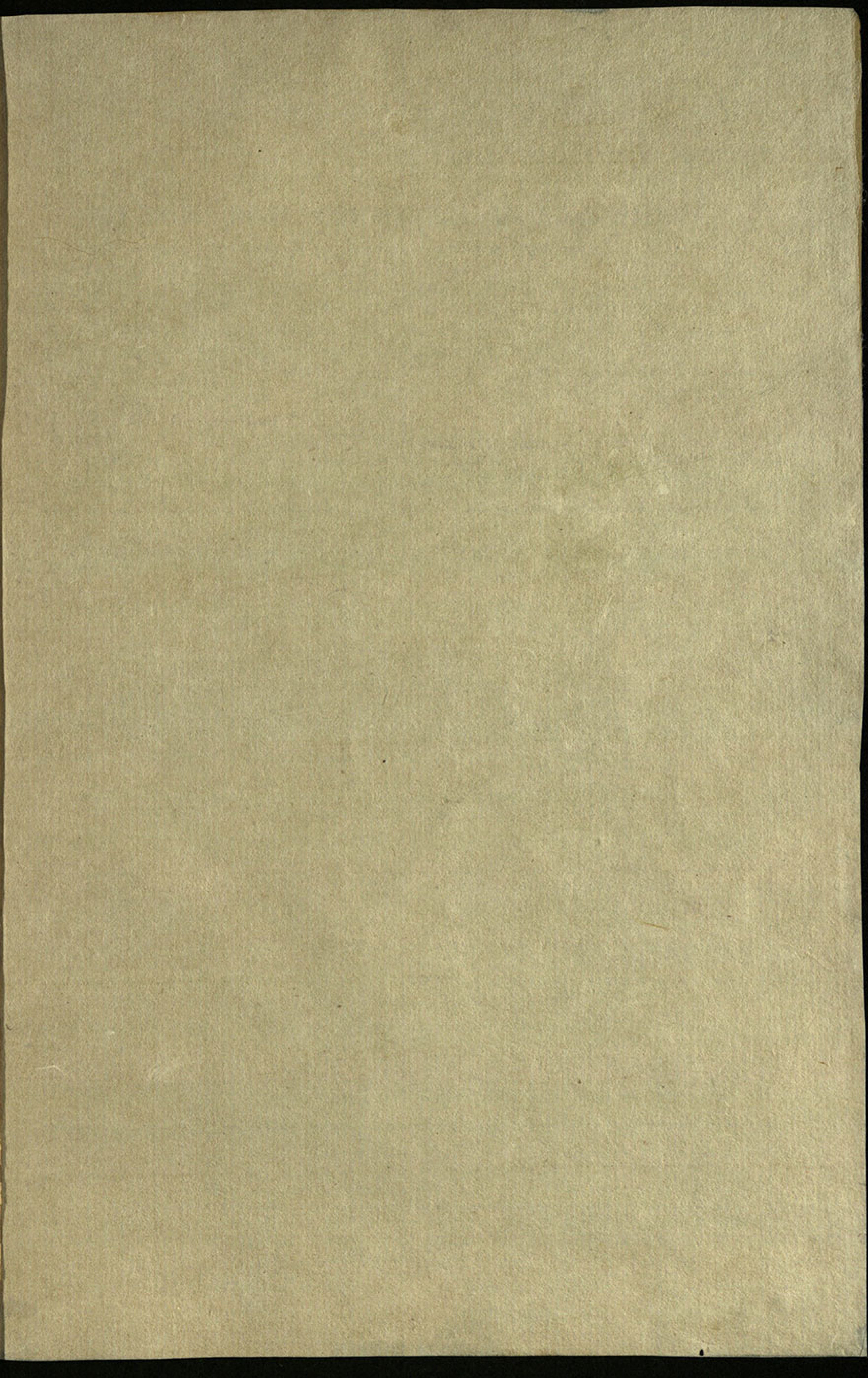
Marenisco. Mich. — M. Rajković, 1 dolar — — — — — 56.—

Cleveland. O. — M. Malenčić, za Jozefinu Burić, u Akronu, 1 dol. 56.—

Hammond. Ind. — M. M. Dević, 1 dolar — — — — — 56.—

Srdačna blagodarnost!

Molimo sve prijatelje, kojima smo poslali apel za skupljanje pretplate, da nas odmah izveste o rezultatu.

Препоручујемо одраслима :

Минимална надница или плата

ФИЗИЧКОГ И ИНТЕЛЕКТУАЛНОГ РАДНИКА.

54 стране обичне осамнаестине. Цена комаду 6 динара. За наруџбине од 5 комада и више цена је 5 динара, а за 10 комада и више цена је 4 динара. — За шаљење поштом додати, ЗА ПРЕПОРУКУ, по 2 динара по комаду, кад се наручује 1 до 2 комада, по 1½ динар кад се наручује 3 до 5 комада, а по 1 динар за 6 до 10 комада. Шаље се само по пријему новца. Поруџбине слати на адресу: Др. Драг. Т. Владисављевић, ул. Кнез Михаила 17 — Београд.

У овој је књижици изнета социјална хигијена укратко, у врло разумљивом популарном стилу и намењена је нарочито функционерима радничких организација.

СВАКИ РАДНИК ТРЕБА ДА НАБАВИ И ДА ЧИТА ОВУ КЊИЖИЦУ.

Комплети листа „БУДУЋНОСТ“

Год. I, од Маја 1923 до Априла 1924;

Год. II, од Маја 1924 до Априла 1925;

Год. III, од Маја 1925 до Априла 1926;

Год. IV, од Маја 1926 до Априла 1927;

Год. V, од Маја 1927 до Априла 1928.

Цена сваком годишту са поштарином, 25 динара.

Шаље се само по пријему новца.

Kompleti lista „BUDUĆNOST“

God. I, od Maja 1923 do Aprila 1924;

God. II, od Maja 1924 do Aprila 1925;

God. III, od Maja 1925 do Aprila 1926;

God. IV, od Maja 1926 do Aprila 1927;

God. V, od Maja 1927 do Aprila 1928.

Cena svakom godištu sa poštari-
nom, 25 dinara.

Šalje se samo po prijemu novca.

„БУДУЋНОСТ“ излази једанпут месечно, у свескама од 16 страна. Година листу почиње 1. маја а завршава са бројем од априла. Сваки нов претплатник добија све раније бројеве од почетка годичне. — Годишња претплата је 30 динара. Новац и све што се листа тиче, слати на адресу: Др Драг. Т. Владисављевић, Кнез Михаилова 17 — Београд. (Не треба адресовати: Уредништво „Будућности“, јер има и других листова под тим именом, па се на пошти чине грешке).

„BUDUĆNOST“ izlazi jedanput mesečno, u sveskama od 16 strana. Godina listu počinje 1. maja a završava sa brojem od aprila. Svaki nov pretplatnik dobija sve ranije brojeve od početka godine. — Godišnja pretplata je 30 dinara. Novac i sve što se lista tiče, slati na adresu Dr Drag. T. Vladislavljević Knez Mihailova 17 — Beograd. (Ne treba adresovati: Uredništvu „Budućnosti“, jer ima i drugih listova pod tim imenom, pa se na pošti čine greške).

Молимо сваког претплатника, да нам пошаље адресе својих другова и познаника за које мисли да би се претплатили на лист, да би им послали неколико бројева на углед. — Адресе треба да су читко написане и потпуне.

Molimo svakog pretplatnika, da nam pošalje adrese svojih drugova i poznanika za koje misli da bi se pretplatili na list, da bi im poslali nekoliko brojeva na ugled. — Adrese treba da su čitko napisane i potpune.